

BIBLIOGRAFIE

REVISTA „FAMILIA” SERIA A PATRA (1941--1944). INDICE BIBLIOGRAFIC

de
LUCIA CORNEA

Prin punerea în aplicare a hotărîrilor dictatului de la Viena, începînd cu luna septembrie 1940, apariția revistei *Familia* la Oradea n-a mai fost posibilă. Cedarea orașului de către autoritățile române a fost fixată pentru data de 6 septembrie. În aceste condiții, Mihail G. Samarineanu, directorul revistei *Familia*, a părăsit orașul la data de 5 septembrie, după ce în prealabil expediase arhiva și redacția revistei la București¹. Difuzarea ultimului număr al seriei a treia a *Familiei* fusese oprită la sfîrșitul lunii august la poșta orădeană².

După o perioadă de redresare, care a durat cîteva luni, *Familia*, tipărită acum la București în tipografia *Universului*, a debutat cu o nouă serie, al cărei prim număr a apărut în ianuarie 1941.

Revista s-a resimțit multă vreme după șocul din august 1940, s-a regăsit destul de greu în condițiile Bucureștiului din anii războiului, și-a regrupat vechii colaboratori, și-a căutat alții noi, continuîndu-și apoi apariția. Din cei patru ani, cit însumează seria a patra, doar primii doi sînt compleți (12 numere): 1941 și 1942. În 1943 au apărut doar șapte numere, iar în 1944, după datele pe care le deținem pînă la ora aceasta, au apărut doar două numere, ultimul fiind cel din februarie. Condițiile grele de apariție sînt dezvăluite și de intermitența cu care numerele *Familiei* ieșeau de sub tipar, uneori, după intervale mari, revista apărînd cu numere duble sau chiar triple. Numărul 2—3 din 1941 a apărut cu întîrziere din cauza rebeliunii legionare din 21—23 ianuarie 1941, care a afectat și tipografia *Universului*, devastată în urma acestor evenimente³. Mai tîrziu, în cursul anului 1943, faptul că M. G. Samarineanu

---

¹ M. G. Samarineanu, *Carte lui Ioșca Depectiș*, în *Familia*, 1941, nr. 2—3, p. 92

² *Idem*, „*Familia*” la București, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 93.

³ *Idem*, *De ce apărem cu întîrziere*, în *Familia*, 1941, nr. 2—3, p. 121

a fost mobilizat timp de zece luni, a constituit motivul pentru care *Familia* a apărut neregulat și doar în șapte numere.

În ianuarie 1944, în scurta notă cu care marca de obicei începutul unui nou an, directorul publicației recunoaște greutățile întâmpinate cu tipărirea ei: „Pentru a veni la zi și a putea apărea lunar, în caiete lunare, am fost nevoiți să încheiem 1943 cu numărul închinat lui Octavian Goga, adică cu numai 7 numere. Cerem scuze cititorilor pentru aceasta. Nu este în tradiția revistei *Familia* acest procedeu și nici în uzajul ardelenesc. Dar nu am putut altfel. Dacă, totuși, am făcut-o, vina este a împrejurărilor”⁴. Urmau promisiunile de îndreptare a situației pentru viitor: „Pentru anul în care am pășit, promitem o apariție regulată în caiete lunare care să fie în mâna cititorului la sfârșitul lunii. Promitem și dorim aceasta. Bineînțeles dacă evenimentele ne vor lăsa”⁵. Ca dovadă că evenimentele au fost mai puternice stau cele doar două numere care au apărut în acel an.

În partea de nord a Transilvaniei, aflată sub ocupație horthystă, cea de-a patra serie a *Familiei* nu s-a răspândit decît clandestin. Revista era amintită într-o ordonanță a Ministerului de interne maghiar încă din octombrie 1941, alături de alte publicații românești, a căror răspîndire și citire era interzisă: *Tribuna Ardealului*, *Cele Trei Crișuri*, aflată după 1940 în aceeași situație ca și *Familia*, *Transilvania*, etc.⁶.

Titulatura revistei s-a păstrat aceeași ca la seria a treia, pe copertă avînd ca subtitlu „revistă lunară de cultură”, iar pe pagina de titlu apărînd mențiunea „Revista Asociației Scriitorilor Români din Ardeal”.

În articolul *Familia* din nr. 1/1941, I. Lugoșianu contura succint programul noii serii a revistei, pe aceeași linie tradiționalistă ca și precedentă: „Chemarea ei rămîne și astăzi cea de ieri: să ducă în casele cărturarilor români de la sate și orașe o limbă literară bună și o literatură românească sănătoasă”⁷. Mai concret, M. G. Samarineanu conturează în același număr aria preocupărilor revistei: „*Familia*... îmbrățișează cultura în întregul ei ansamblu... În preocuparea ei va prima cartea, nu va lipsi însă nici plastica, nici mișcarea muzicală. Cu atît mai mult nu va lipsi teatrul”⁸. Cu toate acestea, strădaniile, mai mult singulare, ale directorului revistei, n-au reușit să detașeze revista de un anume eclecticism, datorat probabil în parte condițiilor grele de apariție, dorinței directorului ei de a menține o apariție regulată, chiar în condiții în care obținea probabil colaborările mult mai greu decît altădată.

⁴ Idem, *În al 79-lea an*, în *Familia*, 1944, nr. 1, p. 3.

⁵ *Ibidem*, p. 4

⁶ Gheorghe I. Bodea, Ioan Marinescu, *Din lupta populației bihorene împotriva ocupației horthyste*, în *Biblioteca „Crisia” IV*, Edit. de Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, 1978, p. 315

⁷ I. Lugoșianu, „*Familia*”, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 7

⁸ M. G. Samarineanu, *Cronica teatrală*, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 81

Rubricatura s-a menținut în general aceeași ca și la seria a treia⁹, prima parte cuprinzind proză, poezie, teatru, literatură istorică, pentru ca partea de la urmă să fie consacrată cronicilor și informațiilor. Revista n-a mai avut însă de data aceasta un cronicar literar de talia lui Octav Șuluțiu din perioada 1934—1940, deși acesta a continuat un timp să semneze rubrica *Scriitori și cărți*, mai ales în cursul anului 1941. Ulterior, angrenat într-o întreprindere literară proprie, ca director al *Tri buneii Literare* din Brașov, și-a rărit colaborarea la *Familia*. Destul de frecvent, cronicile literare erau semnate de Constantin Stelian, care semna cronici în aceeași perioadă și la *Revista Fundațiilor Regale* și alte publicații. O altă colaborare susținută a fost aceea a Marietei Popescu-Florea, care semna rubrica *Literatură pentru copii*, alături de Daniela Miga, o rubrică nouă față de seria precedentă, la fel ca și *Cartea străină*, rubrică substanțială apărută sub aceeași semnătură.

Formatul și aspectul grafic al *Familiei* se păstrează. Cu o singură ocazie apare ilustrația în interiorul revistei: în numărul festiv dedicat lui Octavian Goga, unde apare o reproducere după bustul poetului, sculptat de Ion Vlasiu. Pe supracoperta numerelor festive au mai apărut portretele unor personalități — I. Vulcan, O. Goga, N. Iorga. Pe supracoperta numărului 5—7 din 1943, dedicat lui Goga a apărut o reproducere după bustul sculptat de Ion Jalea, iar în numărul consacrat lui N. Iorga au mai apărut în plus câteva facsimile după articole publicate de marele istoric în *Neamul românesc*. De la seria precedentă s-au păstrat și semnăturile autografe ale colaboratorilor.

Revista *Familia* dispunea de redacții în principalele orașe transilvănene, redacții enumerate pe partea interioară a copertei fiecărui număr. Termenul pare însă prea pretențios în acest caz, nefiind acoperit de realitate, căci aceste „redacții” nu erau de fapt decât mici grupuri de colaboratori permanenți, stabiliți în diverse orașe transilvănene, de unde trimiteau corespondențe revistei. Majoritatea lor s-au recrutat din vechiul „grup *Familia*” de dinainte de război: George Bota, C. Miu-Lerca, George A. Petre, Octav Șuluțiu, Gheorghe Tulbure, etc. Astfel, de la Beiuș, din vremelnica reședință de județ a Bihorului, trimiteau corespondențe *Familiei*: George Bota, Titus L. Roșu și Iosif E. Naghiu, ultimul doar în primii doi ani. Redacția de la Arad era reprezentată de Al. Negură, George A. Petre (pînă spre sfîrșitul anului 1941) și Ed. I. Găvănescu. Pentru Sibiu figurau ca redactori Victor Papihan, Al. Dima (pînă în noiembrie 1941), Paul Constant (pînă în mai 1943) și Grigore Popa, iar pentru Brașov — Octav Șuluțiu, Gheorghe Tulbure, C. Sassu și Gherghinescu Vania, aceștia doi din urmă doar în cursul anului 1941. Un an mai târziu, la sfîrșitul anului 1942, nu mai in-

⁹ Pentru amănunte în legătură cu cea de-a treia serie a *Familiei*, poate fi consultată lucrarea Luciei Cornea, *Revista „Familia” seria a III-a (1934—1940)*. *Indice bibliografic*, în *Crisia* VIII, 1978, p. 667—703

tilnim nici numele lui Oclav Șuluțiu. La începutul anului 1944 s-a adăugat redacția de la Timișoara, unde activa C. Miu-Lerca.

Cîte ceva despre cercul colaboratorilor la noua serie aflăm din articolul de fond al primului număr: „Scriitorii români din Ardeal se grupează din nou în jurul ei (a revistei *Familia* — n.ns.) și alături de dînșii îi vor da sprijinul lor frățesc tovarășii de scris și de talent din celelalte ținuturi românești, pentru menținerea unei vechi și respectabile tradiții și pentru apărarea unor idealuri, pe care nici o nenorocire nu le poate întuneca și nici o uitare nu le poate acoperi . . . Am obținut și dincoace de Carpați colaborarea prietenească a unor scriitori consacrați și a unor tinere talente, pe care le va consacra viitorul. *Familia* își începe astfel o viață nouă, într-un exil, pe care-l dorim și-l credem trecător”¹⁰.

Cu toate condițiile, suficient de vitrege, în care a apărut revista și deși la o primă impresie s-ar părea că acei colaboratori cu adevărat valoroși sînt mai puțin numeroși decît în cazul seriei precedente, totuși, datorită eforturilor lui Samarineanu, care scria el însuși masiv, acoperind cronică evenimentelor, revista revistelor, cronică teatrală și altele, alături de colaboratorii de la seria a treia au apărut nume noi. Dintre vechii colaboratori ai lui Iosif Vulcan, mai continuă și acum să publice în revista urmașă Ion Agârbiceanu, macedoneanul N. Batzaria și I. U. Soricu.

Dintre acei care au colaborat la seriile interbelice ale *Familiei* au mai rămas Lucia Demetrius cu *Noapte de gardă*, schiță inspirată din realitățile războiului, Ion Th. Ilea, Eugen Jebeleanu, Ion Lupaș, Claudia Millian (cu poezii, dar și cîteva cronici dramatice), Ion Minulescu (cu poezii, mici reportaje și o piesă scurtă cu subiect monden), Victor Papilian, Cezar Petrescu, Ion Pillat și Ion Marin Sadoveanu, acesta din urmă cu un fragment din *Sfîrșit de veac în București*.

Dintre colaboratorii noi amintim pe Gala Galaction, Alexandru Hodoș, Iustin Ilieșiu, D. Ionescu Morel, Vasile Netea, Victor Ion Popa, Liviu Rebreanu, Al. T. Stamatiad (prezent cu un studiu despre Omar Khayam și cîteva traduceri din poezia japoneză). *Familia* a mai profitat și de talentul de gazetar al lui Pamfil Șeicaru, de pana lui Tudor Vianu, care scria despre *Problemele memorialistice*.

Traduceri s-au publicat totuși mult mai puține decît în seria precedentă. N. I. Herescu traducea din poezia lui Rainer Maria Rilke și un fragment din *Orestia* lui Eschil. Paolo Soldati, mare admirator al operei lui Goga oferea cititorului cîteva poezii ale acestuia în tălmăcire italiană, un alt traducător fiind Al. T. Stamatiad, deja amintit.

Familia a fost puternic marcată, la fel, de altfel, ca și întreaga opinie publică românească, de punerea în aplicare a hotărîrilor dictatului de la Viena, care a determinat, printre altele, și dizlocarea ei din me-

¹⁰ I. Lugoșianu, „*Familia*”, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 6-7

diul în care-și constituise deja o personalitate și transplantarea la București în condiții de refugiu. Toate aceste lucruri și-au găsit reflectarea și în conținutul revistei. Chiar în primul număr al noii serii articolul de fond se intitulează *Transilvania 1940* și este semnat de Liviu Rebreanu. „Istoria obiectivă va arăta cândva — scrie autorul — pricinile ascunse sau adânci care au făcut ca România să se afle singură și izolată, fără nici un ajutor ... tocmai în zilele cele mai cruciale pentru viitorul Europei”¹¹. La unison și cu alți colaboratori care ating acest subiect, se exprima speranța că situația este trecătoare, alături de credința fermă în revenirea nordului Transilvaniei în hotarele firești ale țării: „Dincolo de Transilvania 1940 va veni împlinirea dreptății. Credem în Transilvania românească eternă și nedespărțită”¹²!

Oricare cercetător onest, aplecându-se asupra colecției revistei, va trebui să admită că există în paginile ei suficiente lucruri înfățișate într-o tentă naționalistă, mai ales atunci când se referă la subiectul de mai sus. Orientarea generală a revistei este însă îndeajuns de obiectivă, căulind să se detașeze față de evenimente și de unele influențe ideologice dăunătoare din epocă și acest lucru s-a datorat în mare parte directorului revistei, M. G. Samarineanu, care cunoștea bine situația din Transilvania, care-și făcuse, în cele două decenii cât a stat la Oradea, numeroși prieteni printre oamenii de cultură maghiari și cunoscuse îndeaproape toate inițiativele de apropiere româno-maghiară, își exprima convingerea că, cu toate acuzele ce se puteau aduce regimului horthyst în nordul Transilvaniei, în sînul populației maghiare a existat întotdeauna o pătură numeroasă de oameni cinstiți, cu vederi democratice, care nu aprobau mijloacele extremiste și politica de oprimare națională din acea parte a țării: „Crezi tu că-n sufletul lor nu se desfășoară o dramă? — scria el într-o imaginară *Carte lui Ioșca Depecriș* —. Nu-l pot crede pe Tabéry Géza și nici pe d-na Maria Berde, scriitori cu cari ne-am împletit camaraderia scrisului atîția ani, ridicînd barda pentru a izbi în românii rămași fără apărare”¹³. Tot de la Samarineanu aflăm amănunte noi, deosebit de interesante, în legătură cu cîteva încercări de apropiere româno-maghiară și de mai bună cunoaștere reciprocă, la care autorul a participat personal între cele două războaie, notînd îndeosebi amănunte în legătură cu ancheta din 1935, la care au răspuns scriitorii români și maghiari, acțiune preconizată de fapt a se desfășura într-un mod mult mai complex: „Ancheta pe care am făcut-o în rîndul scriitorilor celor două popoare — român și maghiar — și publicată în paginile revistei, ne dădea indicii îmbucurătoare. Prima întîlnire a scriitorilor era fixată la Stîna de Vale. În program erau lucruri cari merita mai multă atenție: anual urma să se traducă și să se publice de marile edituri ale acestor două țări, cîte cinci opere, alese de un comitet de

¹¹ Liviu Rebreanu, *Transilvania 1940*, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 8.

¹² *Ibidem*, p. 10

¹³ M. G. Samarineanu, *Carte lui Ioșca Depecriș*, în *Familia*, 1941, nr. 2—3, p. 94

scriitori de prima categorie, scriitori naționali, nicidecum intermediari, ai fiecărei țări. Noi traduceam cinci opere maghiare recomandate de grupul maghiar care aderase la „înțelegere”, iar ungarul traduceau anual cinci opere românești recomandate de grupul român alcătuit din cei mai mari scriitori ai noștri. Acesta era primul pilon. Urma traducerea și jucarea în capitalele celor două țări a unui număr de cel puțin cinci opere dramatice anual (se și alcătuiuse lista unui prim lot de lucrări dramatice românești, care urmau să fie jucate în Ungaria: *Mușcata din fereastră* de Victor Ion Popa, *Omul cu mîrtoaga* de Gh. Ciprian, *Titanic Vals* de T. Mușatescu, *Meșterul Manole* de O. Goga și *Zamolxe* de L. Blaga — n.s.), desemnate tot de un for competent... Apoi o excursie anuală a scriitorilor români în Ungaria și a scriitorilor maghiari în România, excursie la care scriitorii să vie cu ochi prietenești și să scrie apoi impresiile lor neinfluențați de vreo tendință ascunsă!... În sfîrșit, întîlnirile anuale, odată la noi, odată la ei, urmau să cimenteze această înțelegere...”¹⁴. Această inițiativă, într-adevăr frumoasă, n-a ajuns însă să se materializeze.

Pe toată perioada de apariție a seriei a patra a *Familiei* se înregistrează trei substanțiale numere festive cu caracter aniversar.

Numărul 4—5 din 1941 este dedicat lui Iosif Vulcan, cu prilejul centenarului nașterii. Numărul festiv debutează cu o telegramă adresată *Familiei* din partea președintelui Academiei Române, C. Rădulescu Motru, din conținutul căreia, pe lângă felicitările de rigoare și urările de prosperitate pentru noua revistă, aflăm despre o interesantă inițiativă a Academiei, din 1938: „*Academia Română*, pentru a pune în evidență, față de marele public cititor, importanța pe care o are revista *Familia* pentru cultura românească, a hotărît, de acum trei ani, un premiu pentru o lucrare care să aibă ca obiect: *bibliografia analitică a tot ce s-a publicat în „Familia” de la înființarea sa și pînă astăzi*”¹⁵. Se pare însă că pînă în 1941 încă nu se găsisese persoana care să întreprindă această vastă acțiune. De aceea, hotărîrea Academiei era amintită acum din nou.

Iosif E. Naghiu, din grupul redacțional de la Beiuș, într-o *Schiță biografică* a lui Iosif Vulcan arăta că proiectul pentru aniversarea centenarului nașterii redactorului înaintaș se făcuse deja la Oradea în 1940. Ioan Georgescu pregătise o monografie Vulcan, pe care dorea s-o publice la Oradea cu prilejul centenarului. Nicolae Firu identificase casa în care a funcționat redacția *Familiei*, iar M. G. Samarineanu, George A. Petre și George Bota luaseră inițiativa dezvelirii unei plăci comemorative pe fațada ei. Se proiectase un număr festiv al revistei *Familia*, dedicat evenimentului¹⁶. În același număr, Alexandru Hodoș semnează studiul *Un deschizător de drumuri: Iosif Vulcan*, iar M. G. Samarineanu rememorează primul său contact cu Oradea, după Unire, inițiativa sa

¹⁴ Idem, *Cronica teatrală*, în *Familia*, 1941, nr. 1, p. 82—83

¹⁵ *Familia*, 1941, nr. 4—5, p. 3

¹⁶ Iosif E. Naghiu, *Schiță biografică*, în *Familia*, 1941, nr. 4—5, p. 67—68

din 1926 de a continua tradiția *Familiei* în noile condiții. Ca text reprezentativ pentru ideile profesate timp de o viață de fondatorul *Familiei* este reprodus *Conștiința națională*, discurs rostit în ședința de la 18 februarie 1872 a Asociației *Petru Maior*¹⁷.

În anul următor, la aniversarea a doi ani de la moartea lui Nicolae Iorga, *Familia* a închinat memoriei acestuia un număr omagial. Astfel, în numărul 5—6 din 1942 au publicat evocări Mario Roques, Pamfil Șeicaru și N. Batzaria, acesta din urmă în calitate de fost student al lui Iorga, la începutul activității acestuia ca profesor. Alexandru Ciorănescu îl evoca pe profesor la Fontenay-aux-Roses, iar D. Munteanu-Râmnic se pronunța pentru un institut *Nicolae Iorga* eficient.

Pagini dense cuprinde și substanțialul număr (aproape 180 pagini), dedicat în 1943 aniversării a cinci ani de la moartea lui Octavian Goga. În acest număr omagial au semnat studii și evocări I. Simionescu, pe atunci președinte al Academiei Române, Pamfil Șeicaru, Victor Ion Popa, cele semnate de Vasile Netea și Ovidiu Papadima depășind stadiul de evocare festivă și remarcându-se prin profunzime. Ion Lupaș amintește anii tinereții lui Goga, care și-au pus amprenta asupra formației sale, fiind hotărâtori pentru poetul militant și luptătorul politic de mai târziu¹⁸. Ion Petrovici scrie despre activitatea lui Goga în slujba înfăptuirii Unirii din 1918¹⁹, iar Ion Pillat, analizând opera sa poetică, subliniază rolul ei mobilizator, ca stindard al revendicărilor naționale, încă de la apariția primului volum de versuri, comparabilă doar cu aceea a bardului de la Mircești, într-o altă epocă: „Afară de Vasile Alecsandri, cu siguranță că neamul nostru n-a cunoscut alt poet să-i intrupeze, la o epocă dată, mai concret, mai hotărât și mai vijelios decât Octavian Goga imperatiile destinului național, și nici o poezie al cărei răsunset în conștiința poporului său să găsească ecou mai imediat, mai deplin și mai izbânditor decât versurile ardeleanului, care a știut să ne dea ca nimeni altul, călăită în focul suferinței și al răsvrătirei milenare, cîntarea pătimirii noastre”²⁰.

O notă de inedit aduc în cuprinsul volumului cele opt poezii de Goga, începînd cu *Oltul*, traduse în limba italiană de Paolo Soldati. Ca o anexă documentară, este reprodusă prezentarea volumului de *Poezii* din 1905, făcîndu-se în ședința Academiei Române de Titu Maiorescu în 1906, cu ocazia premierii acestui volum cu marele premiu Năsturel-Herescu. La rîndul său, M. C. Samarineanu își depăna amintirile perso-

¹⁷ *Familia*, 1941, nr. 4—5, p. 33—37

¹⁸ I. Lupaș, *Octavian Goga. Un suflet aprig de luptător*, în *Familia*, 1943, nr. 5—7, p. 49—55

¹⁹ Ion Petrovici, *Bardul de la Rășinari*, în *Familia*, 1943, nr. 5—7, p. 7

²⁰ Ion Pillat, *Poezia lui Goga, în perspectiva timpului*, în *Familia*, 1943, nr. 5—7, p. 23

nale, relatînd o discuție avută cu Goga în perioada cînd acesta lucra la traducerea *Tragediei omului* a lui Madách²¹.

Noua serie a *Familiei*, la fel ca și precedenta, a dat atenție și unor probleme de istorie, dar mai ales de istorie culturală. Tiron Albani²² și Iosif Jumanca au scris despre adunarea de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918, Jumanca insistînd asupra rolului muncitorimii în îmfăptuirea importantului act: „Plecînd de la convingerea că socialul și naționalul nu se exclud și că unitatea națională constituie singura temelie pe care i se va putea asigura o viață demnă de a fi trăită, acțiunea ei (a muncitorimii — n.n.s.) s-a concentrat exclusiv în vederea realizării acestui scop...”²³.

Valorificări de documente s-au făcut în permanență. Vasile Nelea publica în 1941 patru scrisori ale lui Ilarie Chendi către poeta Maria Cunțan, dintr-un fond documentar încredințat în 1935, la moartea poetei, lui Alexandru Lapedatu, secretar general al Academiei Române. Ion M. Neda pune în valoare corespondența, semnificativă pentru rosturile revistei *Familia*, dintre Iosif Vulcan și Gheorghe Barițiu, aflată în fondurile Academiei Române²⁴.

Din cuprinsul revistei aflăm unele date, destul de puține ce e drept, și despre viața culturală bihoreană din această epocă, concentrată în reședința de atunci a județului — Beiușul — în jurul tipografiei *Doina*, a ziarului *Beiușul* și a colecției *Biblioteca Beiușului*, de care se ocupau Petru E. Papp, G. Bota, Titus Roșu, Iosif E. Naghiu și alți intelectuali.

Trecînd în revistă aceste repere mai însemnate, de-a lungul unei perioade de apariție care însumează patru ani, din cuprinsul revistei, suficient de bogat, dar care n-a egalat conținutul seriei precedente, dăm în anexă indicele bibliografic al revistei, oferind astfel cititorului interesat principalele date în legătură cu seria bucureșteană a *Familiei*. In-

²¹ „Punea la punct traducerea *Tragediei Omului* lui Madách și pe măsură ce vedea opera încheată, simțea bucurii de copil.

— Sunt curios. Aștept această transpunere, fiindcă sunt sigur că va depăși originalul, i-am spus.

— E mare, frate, Madách. A-l egala e o izbindă. Că poate fi depășit în ceea ce privește versificarea, straiul de sărbătoare în care și-a îmbrăcat el inspirația? Asta e altceva. Concepția, însă, rămîne... Îți voi trimite o parte, pentru *Familia*... Vei vedea și vei judeca traducerea. Eu sunt mulțumit.

Într-adevăr Goga a depășit originalul. *Tragedia Omului* pe care ne-a dat-o în românește formează o operă nouă, izvorită din colaborarea acestui mare fauritor de poezie pe modelul arhaic, dar greoi al lui Madách. Scriitorii unguri, cu cari discutăm acest lucru, erau de perfect acord cu mine" (M. G. Samarineanu, *Octavian Goga*, în *Familia*, 1943, nr. 5-7, p. 162).

²² Tiron Albani, *Adunarea națională de la Alba Iulia*, în *Familia*, 1941, nr. 11-12, p. 57-61.

²³ Iosif Jumanca, *Rolul muncitorilor și unirea*, în *Familia*, 1941, nr. 6-7-8, p. 100

²⁴ Ion M. Neda, *Iosif Vulcan și Gh. Barițiu. În scrisori (1863-1892)*, în *Familia*, 1942, nr. 5-6, p. 65-76

dicele²⁵ cuprinde colaboratorii revistei *Familia* dintre anii 1941—1944, în ordine alfabetică. În dreptul fiecăruia sînt înșirate colaborările sale, în ordine cronologică, cu trimiterile necesare. Indicele include de asemenea și autorii care au semnat doar cu inițiale sau cu pseudonime, precum și colaborările nesemnate.

**LA REVUE „FAMILIA”, IV-ÈME SÈRIE (1941—1944).
INDICE BIBLIOGRAPHIQUE**

(Résumé)

Réfugiée d'Oradea à cause de l'application des résolutions du diktat de Vienne, la IV-ème série de la revue *Familia* est parue à Bucarest entre 1941—1944, imprimée par la typographie du journal *Universul*, sous la direction de la même personne que les séries précédentes — l'écrivain et le publiciste Mihail G. Samarineanu.

Les conditions de parution ont été assez difficiles. De ces quatre années, deux seulement totalisent une parution complète de 12 numéros. La revue est parue souvent par intermittence, dans des numéros doubles ou même triples. Au nord de la Transylvanie, trouvée sous l'occupation horlhyste, elle n'a été diffusée que clandestinement.

Le titre de la revue est resté „revue mensuelle de culture”, mais on a ajouté la mention „Revue de l'Association des Ecrivains Roumains de Transylvanie”. Les rubriques sont identiques à celles de la III-ème série, la première contenant prose, poésie, théâtre et littérature historique, la deuxième étant consacrée aux chroniques et aux informations.

La revue *Familia* disposait de „rédactions” dans les principales villes de Transylvanie, en réalité de petits groupes de collaborateurs permanents, ayant leur résidence dans quelques villes transylvaines, d'où ils envoyaient des correspondances à la revue. Telles étaient les rédactions de Beiuș, Arad, Sibiu, Brașov, Timișoara.

Grâce aux efforts de M. G. Samarineanu, aux anciens collaborateurs se sont ajoutés de nouveaux: Gala Galaction, Alex. Hodoș, Justin Ilieșiu, D. Ionescu Morel, Vasile Netea, Victor Ion Popa, Liviu Rebreanu, Al. T. Stamatiad, Pamfil Șeicaru, Tudor Vianu. Tout au long de la parution de la IV-ème série de la revue *Familia*, on a enregistré trois numéros spéciaux à caractère anniversaire, dédiés à Iosif Vulcan, Nicolae Iorga et Octavian Goga. Dans ses pages on a accordé un intérêt particulier aussi à des problèmes d'histoire culturelle. On donne dans l'annexe l'indice bibliographique des collaborateurs de la revue.

²⁵ Mulțumim și pe această cale profesorului Titus Roșu pentru a ne fi permis accesul la colecția sa personală cuprinzînd cea de-a patra serie a revistei *Familia*.

REVISTA „FAMILIA“ SERIA A IV-A
(1941—1944)

INDICE BIBLIOGRAFIC

- Aburel, Maria**
Agârbiceanu, Ion
--- *Moș Bozu*, 1942, nr. 7—8, p. 31—42
--- *Reformat*, 1942, nr. 10, p. 5—9
--- *Rugăciune*, 1943, nr. 1—2, p. 3—5
- Albani, Tiron**
--- *Adunarea națională de la Alba Iulia*, 1941, nr. 11—12, p. 57—61
- Albu, Corneliu**
Batzaria, N.
--- *Peregrinul transilvan*, 1942, nr. 7—8, p. 19—29
--- *Ardeleni și macedonenii*, 1941, nr. 1, p. 19—23
--- *La Văleni de Munte*, 1942, nr. 7—8, p. 102—103
--- *Profesorul N. Iorga*, 1942, nr. 11—12, p. 37—42
--- *Vecini cumsecade*, 1944, nr. 1, p. 51—53
- Bălțeanu, Dan**
--- *Mihail Artibașev: Familia Diki*, 1941, nr. 2—3, p. 121
--- *Scaloian*, 1942, nr. 5—6, p. 26—28
- Bernea, Ernest**
--- *Mărturisiri pentru un om nou*, 1941, nr. 1, p. 25—27
--- *Unități de viață în civilizația sătească*, 1941, nr. 2—3, p. 59—66
- Bodin, D.**
Bogdan, Mircea
Bota, George
--- *Figuri reprezentative oltene*, 1944, nr. 1, p. 43—48
--- *Studii*, 1942, nr. 11—12, p. 135—140
--- *Civilizație și cultură maghiară*, 1941, nr. 1, p. 29—32
--- *Dacă ar trăi Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 99—101
- Botta, Dan**
Busuiocescu, Al.
Cadloschi, N.
--- *Sărmanul Dionis*, 1943, nr. 1—2, p. 39—61
--- *Poezii „Gîndirii”*, 1941, nr. 6—8, p. 7—23
--- *Baladele lui François Villon, traduse de Zoe Verbiceanu*, 1942, nr. 10, p. 76—77
--- *M. Ștefănescu-Galați: Poate-i de mult... poate-i de-acum!* 1943, nr. 3—4, p. 128—129
--- *Marina Stroici: Singurătate*, 1943, nr. 3—4, p. 133—134
--- *Un generator de conștiință națională*, 1942 nr. 5—6, p. 29—34
--- *Poezii*, 1943, nr. 3—4, p. 54—56
- Capidan, Theodor**
Carathana, N.
--- *Poem pentru Ardeal*, 1943, nr. 5—7, p. 46
--- *Nevasta mea are talent*, 1941, nr. 9—10, nr. 11—12, p. 29—42; 1942, nr. 1—2, p. 31—46
- Cazaban, Al.**
--- *Ingenunchere*, 1941, nr. 9—10, p. 86
- Cazacu, Constantin**
Cazacu, G. St.
Ciapa, Victor N.
--- *Orizont pustiu*, 1944, nr. 2, p. 46
--- *Cronica economică*, 1941, nr. 1, p. 85—88; nr. 2—3, p. 112—114
--- *Iosif Vulcan economist*, 1941, nr. 4—5, p. 128—130
- Clorănescu, Alexandru**
--- *Nicolae Iorga la Fontenay-aux-Roses*, 1942, nr. 11—12, p. 59—63
- Codarcea, Corneliu**
Constantinescu, I.
--- *Orașele ardeleni*, 1941, nr. 2—3, p. 86—90
--- *Ieri și azi*, 1941, nr. 6—8, p. 126—127
--- *Război și pace*, 1941, nr. 6—8, p. 127

- Suezul, 1941, nr. 11—12, p. 103
 — Aceiaș . . . , 1941, nr. 11—12, p. 103
 — Nicolae Iorga, 1942, nr. 1—2, p. 101—104
 — Eminescu în limba germană, 1942, nr. 3—4, p. 104
 — Laie, ori bălaie?, 1942, nr. 3—4, p. 104—105
 — Vulturul fulgerat, 1942, nr. 5—6, p. 105—107
 — Teatru și teatru, 1942, nr. 5—6, p. 107—108
 — I. Agârbiceanu, 1942, nr. 10, p. 3—4
 — Alte măști, aceeași gamă, 1942, nr. 10, p. 77—78
 — De-ale lui N. Iorga, 1942, nr. 11—12, p. 53—54
 — S-a dus un om, 1943, nr. 5—7, p. 102
- Constantinescu, T.**
Conticei, Cornelia Maria
Copilu-Cheatră, V.
 — Enciclopedia Cugetarea, 1941, nr. 1, p. 105
 — Eterna pace, 1943, nr. 3—4, p. 68
 — Popas în Albac, 1942, nr. 1—2, p. 11—12
 — Peșitorul, 1943, nr. 3—4, p. 57—67
- Corbasca, Vladimir**
 — Gînduri geometrice, 1941, nr. 2—3, p. 67
 — Viziune, 1941, nr. 9—10, p. 44
 — Poezii, 1941, nr. 11—12, p. 43—44
 — Marina, 1942, nr. 1—2, p. 13—21
- Cotruș, Vasile**
Dan, M. Ar.
 — Poezia română în limba germană, 1942, nr. 5—6, p. 96—99
 — La comemorarea lui Iosif Vulcan, 1941, nr. 4—5, p. 57—58
 — Epigrame, 1944, nr. 2, p. 55
- Danciu, Dimitrie**
 — Tristețea pădurii, 1941, nr. 4—5, p. 46
 — Către țara mea, 1941, nr. 9—10, p. 56
- Dauș, Ludovic**
 — Molima, 1941, nr. 4—5, p. 69—93
 — Sîrșit trist, 1942, nr. 9, p. 51
- Delamovila, Ciril**
Demetrius, Lucia
Dlhoiu, Const. I.
Dimulescu, L.
 — Napoleon Bonaparte scriitor, 1941, nr. 11—12, p. 65—69
 — Noapte de gardă, 1941, nr. 11—12, p. 9—18
 — Concepția politică a lui N. Machiavelli, 1944, nr. 2, p. 3—18
 — Lecție la geografie, 1941, nr. 2—3, p. 38
 — Plecare, 1941, nr. 4—5, p. 95
 — Călător, 1941, nr. 11—12, p. 70
- Drulă, Gheorghe**
 — Oier, 1942, nr. 10, p. 66
 — Ion M. Neda: Comunicări, 1943, nr. 3—4, p. 126
 — Siebenbürgen, 1943, nr. 3—4, p. 126—127
 — Const. C. Giurescu, Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă la moartea regelui Ferdinand I, 1943, nr. 5—7 p. 203—204
 — Hrisovul, 1943, nr. 5—7, p. 206—207
 — Anuarul Institutului de istorie națională din Cluj, vol. VII, 1944, nr. 1, p. 73—74
 — „Oltenia”, 1944, nr. 1, p. 74—77
- Dumbrăveanu, D.**
Dunăre, Nicloae Marin
 — Expoziția cercului artistic, 1941, nr. 1, p. 104—105
 — Ardealul mumă, 1941, nr. 1, p. 95
 — B. P. Hasdeu sociolog și profet naționalist, 1941, nr. 2—3, p. 69—81; nr. 9—10, p. 57—75; nr. 11—12, p. 45—53
 — Recensămîntul general din 1941, 1941, nr. 2—3, p. 114—118
 — Cu cine?, 1941, nr. 2—3, p. 119—121
 — Din gîndurile lui Iosif Vulcan, 1941, nr. 4—5, p. 39—44
 — B. P. Hasdeu sociolog, 1941, nr. 6—8, p. 51—76
 — Cărți de pedagogie, 1942, nr. 11—12, p. 141—143
 — Origina științelor, 1942, nr. 11—12, p. 152—154
 — Cel ce a vrut o țară, 1943, nr. 5—7, p. 29—30
 — Ce ne învață istoria, 1943, nr. 3—4, p. 87—88
 — Opera lui Octavian Goga, 1943, nr. 5—7, p. 17—20
 — Aceleași metode, 1941, nr. 1, p. 43—46
- Enescu, I. D.**
Foți, Ion
Galaction, Gala
Găvănescu, Ed. I.

- George, Vasile Al.** — *Presimțiri*, 1941, nr. 1—2, p. 47—48
— *Popas*, 1942, nr. 3—4, p. 76
- Gerota, C.** — *Vasile Alecsandri*, 1943, nr. 1—2, p. 65—72
— *Mihai Eminescu*, 1943, nr. 3—4, p. 69—78
— *Otlu*, 1943, nr. 5—7, p. 67—70
— *Poezii*, 1942, nr. 7—8, p. 74
- Grosu, Sergiu**
Han, R.
Herescu, N. I. — *Din „Elegii lui Endymion”*, 1943, nr. 5—7, p. 98
— *Cîntec de jale*, 1941, nr. 1, p. 4
— *Cîntec de dor*, 1941, nr. 6—8, p. 6
— *Din lirica lui Rainer Maria Rilke*, 1941, nr. 11—12, p. 19—20
— *Eshil: Orestia*, 1942, nr. 9, p. 13—28
— *Un deschizător de drumuri: Iosil Vulcan*, 1941, nr. 4—5, p. 11—15
- Hodoș, Alexandru** — *Roadele visului*, 1941, nr. 1, p. 24
— *Ceas nevedit în suflet*, 1941, nr. 6—8, p. 50
- Ilea, Ion Th.** — *Ardealului*, 1941, nr. 1, p. 61—62
- Ilieșiu, Iustin**
Ionescu Morel, D.
Iorgulescu, Mihail — *Sgîtia*, 1944, nr. 2, p. 31—45
— *Haralamb Lecca*, 1942, nr. 7—8, p. 75—80
— *Hanuri și hanușe*, 1942, nr. 9, p. 47—50
— *Cronica filosofică*, 1943, nr. 1—2, p. 138—140
— *Dr. Constantin G. Demetrescu*, 1943, nr. 1—2, p. 157
— *Constantin Kirișescu: Bătrînețe și intelectualitate*, 1943, nr. 3—4, p. 123
— *Dr. C. G. Demetrescu: Istoria contabilității*, 1943, nr. 3—4, p. 123—124
— *La moartea lui I. Simionescu*, 1944, nr. 1, p. 70—71
— *C. Cosco: Cînd era bunica fată*, 1944, nr. 2, p. 74—75
— *La moartea lui O. Carp*, 1944, nr. 2, p. 75—76
- Iov, D.** — *Păjanina lui Nicușai Arvențiev*, 1941, nr. 1, p. 37—41
— *Pămîntul țării românești vorbește*, 1941, nr. 6—8, p. 31—32
— *Hronic*, 1942, nr. 11—12, p. 82—83
— *Avem o judecată-n altă parte*, 1944, nr. 1, p. 6
— *Claca jocului*, 1941, nr. 6—8, p. 83—102
— *Veacul de grație*, 1942, nr. 1—2, p. 22—23
— *Rolul muncitorilor și Unirea*, 1941, nr. 11—12, p. 98—100
— *„Familia”*, 1941, nr. 1, p. 5—7
— *Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 49—55
— *Octavian Goga și N. Grigorescu*, 1943, nr. 5—7, p. 39—40
— *Decebal Diupaneul*, 1942, nr. 5—6, p. 7—19
— *Din „Poetica”*, 1942, nr. 7—8, p. 17—18; nr. 9, p. 43—45
— *Cîntec*, 1943, nr. 3—4, p. 16
— *La aniversarea lui G. Bacovia*, 1941, nr. 9—10, p. 102—105
— *Note de război*, 1941, nr. 11—12, p. 71—78
— *Cronica literară*, 1941, nr. 6—8, p. 109—118
— *Mai sunt*, 1943, nr. 5—7, p. 31—32
— *G. Tulbure: Cartea Minunilor*, 1941, nr. 4—5, p. 139
— *Miniaturi*, 1941, nr. 11—12, p. 55—56; 1942, nr. 1—2, p. 65—66; nr. 3—4, p. 55—56; nr. 5—6, p. 42—44
— *Moș Alinte și Casandra, povestiri de D. Ionescu-Morel*, 1942, nr. 1—2, p. 111
— *Zincele din Valca Cerbului, povești de Nestor V. A. Urcăchea*, 1942, nr. 3—4, p. 105—106
— *Cîntecul vieții*, 1942, nr. 7—8, p. 66
— *Moș Nae: Lacrîmile mamei*, 1942, nr. 9, p. 74—75
— *Rugăciune*, 1942, nr. 10, p. 54
— *Răsărit*, 1943, nr. 3—4, p. 44
— *Martie*, 1944, nr. 1, p. 42

- Mihăescu, N.**
Millian, Claudia
- *Mărturisirea lui Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 127—139
  - *Invitație*, 1941, nr. 4—5, p. 9—10
  - *Extaz*, 1941, nr. 6—8, p. 24
  - *Cronica dramatică*, 1941, nr. 9—10, p. 87—89; 1941, nr. 11—12, p. 79—81
  - *Scrisori din spital*, 1942, nr. 3—4, p. 17—18; nr. 5—6, p. 6; nr. 7—8, p. 30
  - *Carte poștală*, 1942, nr. 11—12, p. 43—44
  - *Pribeagul*, 1943, nr. 5—7, p. 21—22
  - *Și poate el...*, 1942, nr. 1—2, p. 67—75
  - *Jalea paznicului*, 1941, nr. 1, p. 11
  - *Hodie mihi cras tibi*, 1941, nr. 4—5, p. 4
  - *„Finita la comedia” sau „Da capo al line”?*, 1941, nr. 6—8, p. 33—49
  - *Poezii și marele public*, 1941, nr. 11—12, p. 5—7
  - *Iarna bucureșteană*, 1942, nr. 1—2, p. 25—28
  - *În căutarea unui subiect*, 1943, nr. 1—2, p. 35—37
  - *Rona del Rio*, 1943, nr. 3—4, p. 17—41
  - *Octavian Goga și păsările călătoare*, 1943, nr. 5—7, p. 41—44
  - *La moartea bardului*, 1943, nr. 5—7, p. 76
  - *Sensul pedagogic al istoriei*, 1943, nr. 3—4, p. 45—53
  - *Al. Marcu: Valoarea artei în Renaștere*, 1942, nr. 5—6, p. 108—109
- Molea, Ion**
Moșoiu, Tiberiu
Muche, I.
- Munteanu-Râmnic, D.**
- Murgescu, Costin I.**
- Naghiu, Iosif E.**
- Navarlie, An.**
- Neda, Ion M.**
- *Pentru un „Institut Nicolae Iorga”*, 1942, nr. 11—12, p. 67—69
  - *Mărturisire pentru Transilvania*, 1942, nr. 11—12, p. 84—96
  - *Doi actori*, 1943, nr. 3—4, p. 91—93
  - *Mihai Eminescu și „Familia”*, 1941, nr. 1, p. 55—60
  - *Iosif Vulcan (Schiță biografică)*, 1941, nr. 4—5, p. 65—68
  - *Augustin Bunca, Istoria regimentelor grănicerești*, 1941, nr. 9—10, p. 106—107
  - *Mihail Sadoveanu: Divanul persian*, 1941, nr. 11—12, p. 97—98
  - *Coșbuc ca elev de liceu*, 1941, nr. 11—12, p. 105—107
  - *M. Ar. Dan și Cezar Pruteanu: Legenda Lăcrimioarei*, 1941, nr. 4—5, p. 138—139
  - *Constantin Giurescu*, 1942, nr. 3—4, p. 103—104
  - *Sava Aurel*, 1942, nr. 3—4, p. 107—109
  - *Iosif Vulcan și Gh. Barițiu*, 1942, nr. 5—6, p. 65—76
  - *Revista revistelor*, 1942, nr. 5—6, p. 109—111; 1943, nr. 1—2, p. 159
  - *Constantin Morariu și Gh. Barițiu*, 1942, nr. 10, p. 55—65
  - *O nouă colecție de texte vechi*, 1942, nr. 11—12, p. 150—152
  - *Revista „Familia”, cuprinsul*, 1943, nr. 1—2, p. 141—147
  - *Ionașcu I, Catagrafia eparhiei Argeș la 1824*, 1943, nr. 1—2, p. 156
  - *Mătasă C., Cîmpul lui Dragoș*, 1943, nr. 1—2, p. 156—157
  - *Roșu Titus L., Dr. Constantin Pavel*, 1943, nr. 3—4, p. 135
  - *Bolca Vasile, Episcopul Samuil Vulcan al Orăzii*, 1943, nr. 3—4, p. 135
  - *Slătineanu Sever, N. Iorga, scriitor militar*, 1943, nr. 3—4, p. 135—136
  - *Analele Moldovei*, 1943, nr. 5—7, p. 205
  - *Giurescu C. C.: Radu Șerban*, 1943, nr. 5—7, p. 206
  - *Ion Lupaș: „Bătălia de la Posada”*, 1943, nr. 5—7, p. 207

- Netea, Vasile** — *Ilarie Chendi către Maria Cunțan*, 1941, nr. 2—3, p. 41—47
 — *Un poet ardelean*, 1941, nr. 2—3, p. 101—104 (referiri la Iustin Ilieșiu)
 — *Un „imn” al lui Șt. O. Iosif care a precedat marșul „La arme”*, 1941, nr. 2—3, p. 118—119
 — *Pasivism și activism*, 1942, nr. 11—12, p. 71—81
 — *Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 77—97
- Nour, A.** — *Unde poate duce ... trenul*, 1941, nr. 2—3, p. 49—56
 — *O reclamație nerezolvată*, 1943, nr. 3—4, p. 81—85
 — *În gând și suflet cu Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 119—125
- Nour, Ligia** — *Două sonete*, 1941, nr. 4—5, p. 21—22
 — *Din satul meu*, 1943, nr. 1—2, p. 38
 — *Profetul*, 1943, nr. 5—7, p. 38
- Ojog, Ion** — *Melibeu doarme*, 1944, nr. 1, p. 34
 — *O Ardeal, o țara mea!*, 1941, nr. 1, p. 47—48
 — *Trei sonete*, 1941, nr. 2—3, p. 31—32
 — *Arta poetică*, 1941, nr. 9—10, p. 29—30
 — *Vanitas vanitatum*, 1941, nr. 11—12, p. 54
 — *La fărâș*, 1942, nr. 1—2, p. 29—30
 — *Adam Bălțatu*, 1942, nr. 1—2, p. 105—106
 — *Începe iarna*, 1942, nr. 3—4, p. 25—26
 — *Prin lumuri albastre*, 1942, nr. 7—8, p. 43—44
 — *Poezii*, 1942, nr. 11—12, p. 64—66
 — *Versuri*, 1943, nr. 1—2, p. 62—64
 — *Numai inima mea ...*, 1943, nr. 1, p. 17
- Pantazopol, Vintilă F.**
Papacostea, Victor — *Pentru muncitorime*, 1941, nr. 11—12, p. 101—102
 — *Dimitrie Cantemir*, 1942, nr. 1—2, p. 3—10
 — *Un observator prusian în țările române acum un veac*, 1942, nr. 9, p. 72—73
 — *Voevozi și cnezi*, 1943, nr. 3—4, p. 3—15
- Papadima, Ovidiu** — *Naturalism și idealism în poezia lui Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 103—114
- Papastale, C. D.**
Papilian, Victor — *Cîntec vechi*, 1942, nr. 11—12, p. 70
 — *Nebunia contelui Szentbenedekty*, 1943, nr. 1—2, p. 27—34
 — *Gînduri crude*, 1944, nr. 1, p. 7—15
- Pascu, Petre** — *Psalm*, 1941, nr. 4—5, p. 60
Păclișanu, Z. — *Iosif Vulcan*, 1941, nr. 4—5, p. 17—20
Petrachide, Angela — *Basmele românilor versificate de Gh. Dem. Andreescu*, 1942, nr. 10, p. 76
- Petrașnicu, Dan** — *Jurnal ardeleanesc*, 1941, nr. 1, p. 49—53
 — *Jurnal de scriitor*, 1941, nr. 4—5, p. 95—101
 — *Edgar Poe, iluminatul*, 1942, nr. 1—2, p. 51—64
- Petre, George A.** — *Apele Crișului*, 1941, nr. 1, p. 12
 — *Candela inimii*, 1941, nr. 2—3, p. 82
 — *Dumineca*, 1941, nr. 4—5, p. 38
 — *Cavalerismul nostru*, 1941, nr. 4—5, p. 137—138
 — *Noi stăm aici în veci*, 1941, nr. 11—12, p. 26—27
 — *Tunarul*, 1942, nr. 3—4, p. 62—63
- Petrescu, Cezar** — *Glasul de dincolo de morminte*, 1942, nr. 9, p. 3—12
Petrovici, Ion — *Bardul de la Rășinari*, 1943, nr. 5—7, p. 5—12
Pietrari I. D. — *Insomnie*, 1941, nr. 1, p. 28
Pillat, Ion — *Sonete*, 1941, nr. 2—3, p. 17—18
 — *Poezia lui Goga în perspectiva timpului*, 1943, nr. 5—7, p. 23—28
- Poiană, Virgil** — *Scrisoare*, 1942, nr. 9, p. 46
Pollhroniade, Lucreția — *Îți amintești? ...*, 1941, nr. 6—8, p. 81—82

- Popa, George** — *George Togen: Istoria romanțata a Mediasului*, 1941, nr. 9—10, p. 106
- Popa, Grigore** — *Octavian Goga: Vitorul protestărilor românești*, 1943, nr. 5—7, p. 63—65
- Popa, Seplimiu** — *Un uriaș al timpului său*, 1941, nr. 4—5, p. 51—56 (referiri la Iosif Vulcan)
- Popa, Victor Ion** — *La poarta lui Iosif Vulcan*, 1941, nr. 4—5, p. 23—28
— *Apă vie*, 1942, nr. 3—4, p. 27—52; nr. 5—6, p. 45—61; nr. 7—8, p. 45—64; nr. 11—12, p. 97—120; 1943, nr. 1—2, p. 79—115
— *Goga autor dramatic*, 1943, nr. 5—7, p. 47—48
— *N. Pora: Stigmat*, 1941, nr. 1, p. 100—101
— *Lucian Emandi: Cîntarea fiului pierdut*, 1941, nr. 1, p. 101—103
— *Regina din insula piticilor, de Moș Nac*, 1941, nr. 1, p. 103—104
— *Amiezi tîrzii, de Ion Ojog*, 1941, nr. 1, p. 106
— *Calendarul „Universul copiilor”*, 1941, nr. 1, p. 112
— *Literatura pentru copii*, 1941, nr. 2—3, p. 105—107 (referiri la N. Batzară)
— *Poetul Iosif Vulcan și femeia*, 1941, nr. 4—5, p. 61—64
— *Cronica literară*, 1941, nr. 4—5, p. 111—118
— *Ion Ojog: Amiezi tîrzii*, 1941, nr. 4—5, p. 119—124
— *I. D. Pictrari: Ne fac dojană grea străbunii*, 1941, nr. 4—5, p. 124—127
— *N. I. Herescu: Caiete clasice*, 1941, nr. 6—8, p. 118—119
— *S. Zoloviceanu Rusu, Jocul de-a dragostea și morcea; De ziua tatii*, 1941, nr. 9—10, p. 90—95
— *Însemnări literare*, 1941, nr. 9—10, p. 95—100; nr. 11—12, p. 82—89; 93—95
— *Pericle Martinescu: „Sînt frate cu un fir de iarbă”*, 1941, nr. 11—12, p. 90—92
— *Expoziția de realizări pedagogice a doamnei E. Moscu-Filipidescu*, 1941, nr. 11—12, p. 108—109
— *Însemnări literare*, 1942, nr. 1—2, p. 82—85; 90—100; nr. 3—4, p. 85—89, 92—94; nr. 5—6, p. 77—95
— *Constantin Stelian: Mireasa lumii*, 1942, nr. 1—2, p. 86—89
— *Ionel Teodorcanu: Întoarcere în timp*, 1942, nr. 3—4, p. 90—91
— *Almanahul ziarului „Tribuna”*, 1942, nr. 3—4, p. 106
— *Icoane*, 1942, nr. 7—8, p. 69—72
— *Aurel Marin: Sonete*, 1942, nr. 7—8, p. 107—109
— *Cartea străină*, 1942, nr. 9, p. 66—67; 1943, nr. 1—2, p. 133—137; nr. 3—4, p. 112—120; nr. 5—7, p. 191—200
— *Ion Agârbiceanu: În pragul vieții*, 1943, nr. 3—4, p. 128—131
— *I. Ch. Severeanu: Flori caligrafice*, 1943, nr. 3—4, p. 131—132
— *N. Vătămanu: „Pînă vine doctorul”*, 1943, nr. 5—7, p. 205—206
— *Petre V. Haneș: Tinereți*, 1942, nr. 9, p. 77—79
— *Povești de aur de Moș Nac*, 1942, nr. 10, p. 78—79
— *Reeditări*, 1942, nr. 11—12, p. 132—134
— *Vasile Cîrlova prezentat de Paul Papadopol*, 1942, nr. 11—12, p. 149—150
— *Ion Schintee: „Ibis”*, 1942, nr. 11—12, p. 155—156

- *Tudor Măinescu: Întimplări vesele pentru oameni triști*, 1944, nr. 1, p. 71—73
- *Cercelind vitrinele*, 1944, nr. 2, p. 56
- *Ștefania Zotoviceanu Rusu: „Renăștere”*, 1944, nr. 2, p. 72—74
- Popovici, Sebastian** — *Visul meu*, 1943, nr. 3—4, p. 86
- Popp, Gheorghe** — *Indemnul lui Iosif Vulcan*, 1941, nr. 4—5, p. 5—8
- Potopin, Ion** — *Țara de peste pădure*, 1941, nr. 2—3, p. 48
- *Cîntec din Transilvania*, 1941, nr. 4—5, p. 16
- *Țara nimănui*, 1941, nr. 4—5, p. 110
- *Nicolae Iorga*, 1942, nr. 11—12, p. 46—52
- *Inscripții pe trunchiul bradului*, 1943, nr. 3—4, p. 79—80
- *Cronica plastică*, 1943, nr. 3—4, p. 94—97
- *Mai tari decît moartea*, 1944, nr. 2, p. 19—20
- *Revista revistelor*, 1944, nr. 2, p. 78—79
- Prigor, Maura** — *Ciclop*, 1941, nr. 9—10, p. 45—50
- *Camarazi*, 1943, nr. 1—2, p. 73—78
- *Amintiri...*, 1943, nr. 5—7, p. 148—150
- *Omagiul Academiei Române*, 1941, nr. 4—5, p. 3
- Rădulescu Motru, Constantin** — *Transilvania 1940*, 1941, nr. 1, p. 8—10
- Rebreanu, Liviu** — *Nicolae Iorga*, 1942, nr. 11—12, p. 7—15
- Roques, Mario** — *Neam de mecan*, 1942, nr. 10, p. 21—26
- Roșca, Aurel Vasile** — *Politica de maghiarizare a Transilvaniei*, 1941, nr. 1, p. 63—69
- Roșu, Titus L.** — *Peisaj ardelean*, 1941, nr. 9—10, p. 6
- Rusu, Nicolae** — *Poezii*, 1942, nr. 5—6, p. 62—64; nr. 9, p. 35—36
- Sadoveanu, Ion Marin** — *„Sîrșit de veac în București”*, 1944 nr. 1, p. 35—41
- Salcia, Constantin** — *Ultimul drum spre soare*, 1941, nr. 4—5, p. 102
- Samarineanu, Ion** — *Aromânii și războiul greco-albanez*, 1941, nr. 1, p. 89—92
- *Victor Stoe, Fuga cerbilor*, 1941, nr. 1, p. 104
- *Rellexii asupra poeziei și poemul în proză*, 1941, nr. 2—3, p. 3—6
- *Poeme în proză*, 1941, nr. 2—3, p. 108—111 (referiri la Ernest Bernea)
- *Titus L. Roșu: Însemnări și inscripții bihorene*, 1941, nr. 11—12, p. 109—110
- *Impresii*, 1942, nr. 1—2, p. 49—50
- *Maura Prigor — Biserica nouă*, 1942, nr. 1—2, p. 106—107
- Samarineanu, Mihail G.** — *Cronica teatrală*, 1941, nr. 1, p. 81—84
- *„Familia” la București*, 1941, nr. 1, p. 93—94
- *Ștefania Velisar-Teodoreanu: „Viața cea de toate zilele”*, 1941, nr. 1, p. 98—99
- *Ionel Teodoreanu: „Tudor Ceaur Alcaz”*, 1941, nr. 1, p. 99—100
- *Ecouri din trecut*, 1941, nr. 1, p. 106—107
- *Revista revistelor*, 1941, nr. 1, p. 108—112; nr. 4—5, p. 143; nr. 9—10, p. 110—111; nr. 11—12, p. 110—112; 1942, nr. 1—2, p. 112; nr. 7—8, p. 109—111; nr. 11—12, p. 158—159
- *Carte lui Ioșca Depectriș*, 1941, nr. 2—3, p. 91—95
- *De ce apărem cu întîrziere*, 1941, nr. 2—3, p. 121—122
- *În semnul dreptății românești*, 1941, nr. 2—3, p. 122—123
- *Fondatorul „Familiei”*, 1941, nr. 4—5, p. 103—109
- *Inchinare*, 1941, nr. 4—5, p. 131
- *C. Manolache — Tragedia lui Petru Cercel*, 1941, nr. 4—5, p. 140—141

- *Al. Negură: Ardealul*, 1941, nr. 6—8, p. 123—124
 — *Noua stagiune teatrală*, 1941, nr. 6—8, p. 124—126
 — *Cronica evenimentelor*, 1941, nr. 9—10, p. 101—102; nr. 11—12, p. 96—97; 1942, nr. 1—2, p. 104—105; nr. 3—4, p. 102—103; nr. 5—6, p. 104—105; nr. 7—8, p. 97—98; nr. 9, p. 68—69; nr. 10, p. 75—76; nr. 11—12, p. 156—157; 1943, nr. 3—4, p. 121—122
 — *Închinare*, 1943, nr. 5—7, p. 201
 — *Ce-a văzut Ilie Pănișoară*, 1941, nr. 9—10, p. 107
 — *Cărți cetite*, 1941, nr. 9—10, p. 108—109
 — *Decembrie*, 1941, nr. 11—12, p. 3—4
 — *Cronica dramatică*, 1942, nr. 11—12, p. 78—81
 — *Cetind almanahurile 1942*, 1942, nr. 1—2, p. 109—110
 — *Un cuvânt pentru un criticăstru*, 1942, nr. 1—2, p. 111
 — *Virsta periculoasă*, 1942, nr. 3—4, p. 57—61
 — *Cuvintul României*, 1942, nr. 3—4, p. 107
 — *Cezar Petrescu: Ochii strigoifului*, 1942, nr. 7—8, p. 100—102
 — *Închinare*, 1942, nr. 11—12, p. 3—5
 — *O biserică în amintirea lui N. Iorga*, 1942, nr. 11—12, p. 146—147
 — *În al 78-lea an*, 1943, nr. 1—2, p. 148—149
 — *Octavian Goga în Pind*, 1943, nr. 5—7, p. 151—166
 — *Statul scriitoricesc de la Putna*, 1943, nr. 5—7, p. 202—203
 — *În al 79-lea an*, 1944, nr. 1, p. 3—5
 — *Viața teatrală*, 1944, nr. 1, p. 79
 — *Calendarele*, 1944, nr. 1, p. 79
- Sbârcea, George**
 — *Rînduri pentru Miron Neagu*, 1941, nr. 4—5, p. 141—142
 — *Pentru o nouă interpretare a meșterului Manole*, 1941, nr. 6—8, p. 121—122
 — *Grupul „Tribuna”*, 1941, nr. 6—8, p. 122—123
 — *O antologie a literaturii spaniole de prof. Al. Popescu-Telega*, 1941, nr. 9—10, p. 105—106
 — *Revista revistelor*, 1941, nr. 9—10, p. 109—110
- Siefert, Viorica**
 — *Și am adormit cu visu-mbrățișat*, 1941, nr. 11—12, p. 62
 — *Inima mea*, 1942, nr. 3—4, p. 64
 — *Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 3—4
- Soldati, Paolo**
 — *Sentimentul național în literatura italiană*, 1941, nr. 9—10, p. 7—28
 — *Octavian Goga*, 1943, nr. 1—2, p. 7—22
 — *Octavian Goga: Poezii*, 1943, nr. 5—7, p. 140—147 (în limba italiană)
- Soricu, I. U.**
 — *Cronica rimală*, 1942, nr. 1—2, p. 76—77; nr. 3—4, p. 77—78; nr. 7—8, p. 81—83; 1943, nr. 1—2, p. 116—118; nr. 3—4, p. 89—90
 — *Octavian Goga*, 1943, nr. 5—7, p. 71—72
- Stamatiad, Alexandru T.**
 — *Șarile de mătase*, 1941, nr. 2—3, p. 57—58; 1942, nr. 3—4, p. 24; nr. 11—12, p. 58 (traduceri din poezia japoneză)
 — *Omar Khayyam*, 1944, nr. 1, p. 17—33
- Stelian, Constantin**
 — *Ion Pillat, Balcic*, 1941, nr. 2—3, p. 123—124
 — *Poezii*, 1942, nr. 5—6, p. 35—36
 — *Cronica literară*, 1942, nr. 7—8, p. 84—86; 90—96; nr. 9, p. 57—65, nr. 10, p. 67—73; nr. 11—12, p. 121—131; 1943, nr. 1—2, p. 126—132; nr. 3—4, p. 98—111; 1943, nr. 5—7, p. 178—190; 1944, nr. 1, p. 55—69

- *Ion Pillat: Împlinire*, 1942, nr. 7—8, p. 87—89
- *Al. Busuiocanu: Ethos*, 1942, nr. 9, p. 57—59
- *Maura Prigor — Tunda*, 1942, nr. 9, p. 60—61
- *S. Zotoviceanu Rusu — Rod*, 1942, nr. 9, p. 61—64
- *O nouă pictoriță*, 1942, nr. 11—12, p. 154—155
- *Tudor Vianu: Introducere în teoria valorilor*, 1943, nr. 1—2, p. 128—129
- *Octav Șuluțiu: „Mintuire”*, 1943, nr. 5—7, p. 178—179
- *Ovidiu Papadima: Creatorii și lumea*, 1944, nr. 1, p. 61—62
- *Ion Pillat: Tradiție și literatură*, 1944, nr. 1, p. 55—57
- *Al. T. Stamatiad: „Cortegiul amintirilor”*, 1944, nr. 1, p. 57—59
- *La Ciucea*, 1943, nr. 5—7, p. 61—62
- *Ion Pillat traducător*, 1943, nr. 5—7, p. 201—202
- *Două pictorițe*, 1944, nr. 2, p. 76—77
- *La un pod pe Siret*, 1944, nr. 2, p. 21—29
- *Confesiune*, 1942, nr. 7—8, p. 67—68
- *Istoricul N. Iorga*, 1942, nr. 11—12, p. 29—35
- *Modelatorul afectivității românești*, 1943, nr. 5—7, p. 33—37
- *Chemare*, 1941, nr. 1, p. 42
- *Scriitori și cărți*, 1941, nr. 1, p. 70—76; nr. 2—3, p. 96—100; 1942, nr. 9, p. 52—56; 1943, nr. 11—12, p. 119—125
- *Ion I. Roman*, 1941, nr. 1, p. 19—30
- *Cărți de specialitate*, 1942, nr. 3—4, p. 95—101
- *Titu Maiorescu*, 1942, nr. 10, p. 11—17
- *Însemnări din Ardeal*, 1941, nr. 1, p. 13—16
- *Jurnal ardelenesc*, 1941, nr. 2—3, p. 39—40
- *Cîntecele lutului*, 1941, nr. 2—3, p. 83—85
- *Iosif Vulcan scriitor și pedagog național*, 1941, nr. 4—5, p. 47—50
- *Broșurile d-lui V. Netea*, 1941, nr. 4—5, p. 140
- *Două poeme*, 1941, nr. 6—8, p. 103—104
- *Despre poeți și privighetori*, 1941, nr. 6—8, p. 120—121
- *Revista revistelor*, 1941, nr. 6—8, p. 128
- *Catrene*, 1941, nr. 9—10, p. 76
- *Colindînd după stea*, 1941, nr. 11—12, p. 63—64
- *Scrisoare*, 1942, nr. 1—2, p. 24
- *Moș Nae: „Copilul nimănui”*, 1942, nr. 1—2, p. 108—109
- *Din pribegie*, 1942, nr. 3—4, p. 53—54
- *Octavian Goga*, 1942, nr. 5—6, p. 3—5
- *Prietenilor rămași*, 1942, nr. 7—8, p. 65
- *Cremene în apa vremii*, 1942, nr. 9, p. 72
- *„Întorcere” de Ion Th. Ilea*, 1942, nr. 11—12, p. 148—149
- *Autumnală*, 1942, nr. 1—2, p. 6
- *Cîntece*, 1943, nr. 3—4, p. 42—43
- *Pentru noi ardelenii*, 1943, nr. 5—7, p. 73—75
- *Un paznic de poartă: Iosif Vulcan*, 1941, nr. 4—5, p. 29—32
- *Din ziarul unei infirmiere*, 1942, nr. 5—6, p. 21—25
- *Alexandru Lahovary*, 1941, nr. 11—12, p. 21—25
- *O inspecție*, 1942, nr. 10, p. 27—53
- *Problemele memorialistice*, 1941, nr. 9—10, p. 3—5
- *O aventură napoleoniană*, 1941, nr. 2—3, p. 33—37
- *Vedenii*, 1941, nr. 6—8, p. 25—30
- *După voturi*, 1942, nr. 9, p. 37—42
- *Tristețea umbra-n țură*, 1941, nr. 11—12, p. 8

Stino, Aurel George

Stoe, Victor

Șeicaru, Pamfil

Șugariu, Ion

Șuluțiu, Octav

Tabrea, Ilie

Tăușan, Grigore

Teodoreanu, Ionel

Todoran, George

Tulbure, Gheorghe

Vasilescu-Valjan, I.

Vianu, Tudor

Vizirescu, Pan M.

Vlădescu Albești, G.

Voiculescu, V.

- Zegreanu, Emil — *Crengile amintirii*, 1944, nr. 1, p. 54
 Zoloviceanu Rusu, Ștefania — *Mureș, Mureș! ...*, 1941, nr. 2—3, p. 68

Colaborări semnate cu pseudonime

- M. San-Marino — *Însemnări teatrale*, 1942, nr. 3—4, p. 79—84; nr. 5—6, p. 100—103
 (M. G. Samarineanu) — *Note teatrale*, 1942, nr. 7—8, p. 99—100; nr. 9, p. 69—70

Colaborări semnate cu inițiale

- C.S. — *Revista revistelor*, 1942, nr. 3—4, p. 110—111
 G.T. — *Revista revistelor*, 1941, nr. 2—3, p. 125—127; 1943, nr. 1—2, p. 158—159
 I.C. — *Cuvînt lămuritor*, 1942, nr. 11—12, p. 147—148
 I.C.M. — *O Margueritte Gautier la vîrsta ei*, 1943, nr. 1—2, p. 149—151
 — *Notă la un colind*, 1943, nr. 1—2, p. 151—152
 I.C.N. — *O nuvelă*, 1941, nr. 11—12, p. 100—101
 P.S. — *Cartea italiană*, 1943, nr. 3—4, p. 124—125

Colaborări nesemnate

- Ion Agârbiceanu la 60 de ani*, 1942, nr. 10, p. 74—75
Informații literare, 1942, nr. 7—8, p. 111